

۹۹ با توجه به اصلاحات صورت گرفته در قانون مالیات‌های مستقیم موضوع تا حدودی بهبود یافته است اما تا زمانی که قانون جامع مالیاتی در کشور ما تصویب نشود و در آن قالب اخذ مالیات از سرمایه‌گذار خارجی ساماندهی نگردد، نمی‌توان انتظار پیشرفت چشمگیری در این حوزه داشت. ۶۶

کار مستخدم توسط کارفرما، روابط بین آن‌ها و سازوکارهای مربوط به نحوه اداره شرکت پس از فوت کارفرما و مواردی از این قبیل، از مواردی است که منجر شده سرمایه‌گذار خارجی با چالش‌هایی مواجه شود.

جانمایی ناقص نظام مالیاتی حاکم بر سرمایه‌گذاری خارجی در نظام قانونی ایران

از آنجایی که نظام مالیاتی هر کشور در جلب سرمایه خارجی به آن کشور تأثیر بسزایی دارد، بنابراین بررسی دقیق قوانین آن بسیار کارساز خواهد بود. در نظام حقوقی ایران شرکت‌های خارجی به دو شیوه می‌توانند فعالیت کنند، نخست، اخذ مجوز از سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و ثبت یک شرکت ایرانی است و دوم ثبت نمایندگی شرکت خارجی در سازمان ثبت شرکت‌ها. در مورد هر یک از این شیوه‌ها قانون‌گذار معافیت‌های مالیاتی ویژه‌ای در نظر گرفته است. اگر سرمایه‌گذار یک شرکت ایرانی را ثبت کند با توجه به اینکه شرکت ثبت شده یک شرکت کاملاً ایرانی است و فقط مالکیت آن با طرف خارجی است، تمام معافیت‌های مالیاتی را که برای سایر شرکت‌های ایرانی وجود دارد برای این شرکت‌ها نیز لحاظ می‌کند. بعد از دوران استفاده از معافیت‌ها آنچه می‌تواند به این شرکت‌ها مزیت رقابتی بدهد خارجی بودن منشأ سرمایه آن‌ها است.

در صورتی که شرکتی بخواهد در قالب نمایندگی شرکت خارجی در داخل ایران فعالیت کند تنها معافیت مالیاتی که قانون‌گذار برای آن‌ها در نظر گرفته، معافیت همکاری با شرکت‌های ایرانی است. اگر شرکت خارجی با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی محصولاتی با نشان معتبر تولید کند و حداقل ۲۰ درصد از محصول تولیدی را صادر کنند مشمول این معافیت مالیاتی می‌شوند. در این حالت اگر طرف ایرانی در دوره معافیت مالیاتی برای واحدهای

جدیدالتأسیس باشد و مالیات آن با نرخ صفر محاسبه شود، درآمد مشمول مالیات شرکت خارجی نیز با نرخ صفر مالیاتی محاسبه می‌شود. در مجموع با توجه به اصلاحات صورت گرفته در قانون مالیات‌های مستقیم موضوع تا حدودی بهبود یافته است اما تا زمانی که قانون جامع مالیاتی در کشور ما تصویب نشود و در آن قالب اخذ مالیات از سرمایه‌گذار خارجی ساماندهی نگردد، نمی‌توان انتظار پیشرفت چشمگیری در این حوزه داشت.

۳. بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران خارجی به مراجع حل اختلاف داخلی

امروزه قوانین داخلی کشورها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی در امر سرمایه‌گذاری دربردارنده مفادی برای حل و فصل اختلافات هستند و بر همین اساس قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی کشور ما نیز در ماده ۱۹ روش حل اختلافات بین دولت و سرمایه‌گذاران خارجی را پیش‌بینی کرده و اصل را بر مذاکره و دادگاه‌های داخلی قرار داده است.^۱

سرمایه‌گذاران خارجی اعتماد کافی به مراجع داخلی در رسیدگی به اختلافات را ندارند. آنان تمایل دارند حل و فصل اختلافات را بر اساس رسیدگی‌های بین‌المللی استوار کنند. کارآمد بودن سیستم قضایی از عوامل مؤثر در انگیزش سرمایه‌گذاران خارجی به انتقال سرمایه خویش به کشور دیگر است. اگر سرمایه‌گذار خارجی اطمینان نداشته باشد که حقوق او به نحو مؤثری مورد حمایت قرار خواهد گرفت، رغبت و تمایل او به سرمایه‌گذاری نیز کم‌رنگ خواهد شد. دستگاه

۱- اختلافات بین دولت و سرمایه‌گذاران خارجی در خصوص سرمایه‌گذاری‌های موضوع این قانون، چنانچه از طریق مذاکره حل و فصل نشود در دادگاه‌های داخلی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، مگر آنکه در قانون موافقت‌نامه دوجانبه سرمایه‌گذاری با دولت متبوع سرمایه‌گذار خارجی، در مورد شیوه دیگری از حل و فصل اختلافات توافق شده باشد.

قضایی کشور ما در دهه اخیر، نتوانسته کارآمدی خود را به‌ویژه در مقولات تخصصی حقوق تجارت داخلی و بین‌المللی و نیز حقوق صنعتی به اثبات برساند. در کشور ما تصویب قانون دآوری تجاری بین‌المللی گامی مثبت و روبه‌جلو در هماهنگی با نظام بین‌المللی در بحث دآوری ارزیابی و تأسیس مرکز دآوری اتاق ایران نقطه عطفی در ورود نهاد دآوری سازمانی به نظام حقوقی ایران تلقی می‌شود اما هنوز تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله زیادی از جهات مختلف وجود دارد که باید با تصویب یا اصلاح قوانین و مقررات مرتبط برای هماهنگ‌سازی قوانین حقوقی داخلی با قوانین حقوقی بین‌الملل در این زمینه تدابیر شایسته‌ای اندیشیده شود.

۴. نبود سازوکار قانونی مشخص جهت جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور

بر اساس برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس، ایرانیان خارج از کشور ثروتی در حدود ۳ تا ۴ هزار میلیارد دلار یعنی تقریباً (۱۰ تا ۲۰ برابر تولید ناخالص داخلی) دارند.^۲ با توجه به ادعاهای مختلف مسئولین مبنی بر آمادگی برخی از ایرانیان خارج از کشور برای سرمایه‌گذاری در داخل کشور در صورتی که اگر حتی درصد کمی از این سرمایه نیز جذب اقتصاد کشور شود، تحولات مثبت چشمگیری رخ خواهد داد. در بند ۸ سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و سرمایه‌گذاران خارجی با ایجاد انگیزه و مشوق‌های لازم مورد تأکید قرار گرفته است اما همچنان نظام حقوقی ما در این زمینه سازوکار مشخصی را ایجاد نکرده است. در چند سال اخیر وزارت اقتصاد چندین بار وعده تدوین لایحه‌ای جامع با هدف جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور را داده، اما همچنان این اتفاق رخ نداده است.

۵. نبود سازوکار قضایی منسجم در حمایت از سرمایه‌گذار خارجی.

با توجه به اینکه سرمایه‌گذاران خارجی بیشتر تمایل دارند حل و فصل اختلافات خود را از طریق دآوری انجام دهند رویه قضایی قابل‌توجهی در

۲- براساس آخرین آمار سازمان ملل، ۹۶ درصد از ایرانیان خارج از کشور مشاغل در اختیار دارند که نیازمند مهارت بالا و متوسط است.